

Posudek vedoucí bakalářské práce

Bakalářská práce studenta **Adama Nováka** s názvem „*Trhová kniha města Nového Bydžova z let (1541, 1542) 1543–1570 (1596)*“ si stanovila jako cíl komplexně analyzovat dochovaný pramen městské provenience, a to zvláště s využitím diplomaticko-paleografických metod výzkumu, aby bylo možné určit v kontextu dějin města a novobydžovského panství i městského kancelářského zařízení, v němž pramen vznikl, jeho historickou hodnotu. Už na tomto místě velmi oceňuji studentovo nadšení, s nímž práci vyhotovoval. Pečlivost je na výsledné podobě práce velmi dobře patrná.

Práce čítá 94 stran, k nimž je ještě zvlášť připojena rozsáhlá tabelární příloha zachycující podrobnou analýzu všech dochovaných zápisů. Jazyková a stylistická úroveň bakalářské práce je na dobré úrovni. Za zdařilé považuji i přepisy dobového textu, kdy se autor držel současných pravidel transkripce českého raně novověkého textu. Citační normu ČČH autor používá také náležitě.

Struktura práce je velmi dobře promyšlená. V úvodu student velmi srozumitelně formuloval téma, cíle a strukturu své bakalářské práce a uvedl literaturu a prameny k tématu výzkumu. První kapitolu s třemi podkapitolami zaměřil na představení dějinného vývoje Nového Bydžova i přilehlého regionu, a to se zvláštním zaměřením na dobu vedení pramene, aby si vytvořil potřebný historickogeografický a historický kontext pro další výklad. Protože vybraný pramen, uchovávaný v SOkA Hradec Králové, náleží mezi městské pozemkové knihy, rozpracoval posléze ve druhé kapitole tuto problematiku podrobněji, aby si dotvořil potřebné zázemí pro komplexní analýzu zvoleného pramene. Velmi oceňuji, že tyto vstupní kapitoly nebyly vytvořeny pouze *pro forma*, ale že jejich promyšlení zásadním způsobem napomohlo adekvátní interpretaci dochovaných záznamů i pramene jako celku. Autor tak koriguje údaj zachycený v hradecké archivní pomůcce, jež pramen označuje jako *Trhovou a gruntovní knihu Nového Bydžova 1541–1578*. K objasnění tohoto pochybení autor dospívá ve třetí, stěžejní kapitole, kterou věnoval vnějšímu a vnitřnímu diplomatickému rozboru a obsahové analýze pramene, který v sobě skrývá řadu záludností. Mj. se tu vyskytuje několik záznamů poddaných, jejichž neadekvátní interpretace vedla v minulosti k domněnce, že kniha též vykazuje rysy pramene vrchnostenské provenience, a že se tedy jedná současně i o gruntovní knihu. Student však správně dokládá, že podobně jako i v jiných poddanských městech došlo k ojedinelému a v podstatě vybočujícímu zápisu do městské knihy z důvodu

snahy výše postavených poddaných z panství zachytit si svou transakci i do městské knihy, jejíž autorita byla v tamní společnosti vnímána. Autorova interpretace je vyspělá a přináší řadu nových poznatků o Novém Bydžovu 16. století (mj. o tamní městské kanceláři), který se v této době proměnil z poddanského města na královské. K analýze pramene jsou autorem velmi vhodně využívány moderní metodické přístupy zvláště diplomatiky, paleografie, právní historie a dějin správy.

V závěru autor velmi dobře shrnul své poznatky a nastínil další možnosti výzkumu problematiky. Následně zařadil seznam pramenů a literatury, seznam tabulek a seznam obrázků, jež vhodně text práce doprovázejí. Vedle již vzpomínané tabelární přílohy, která bude k dispozici i badatelům navštěvujícím SOkA Hradec Králové, je dále součástí práce textová příloha, která zachycuje transkripci vybraných trhových zápisů.

Předkládanou bakalářskou práci, jež splnila stanovené cíle a odpovídá požadavkům kladeným na tento typ absolventské práce, velmi ráda doporučuji k obhajobě. Považuji ji za výborný badatelský počín. Je chvályhodné, že student chce ve výzkumu pokračovat a podrobit analýze další dochovanou novobydžovskou trhovou knihu. Komplexní rozbor nepochybně přinese řadu dalších poznatků, a to i v případě trhové knihy, jež byla tématem bakalářské práce.

V Hradci Králové 22. května 2023

doc. PhDr. Jana Vojtíšková, Ph.D.

